

dražily osoby třetí za vyšší pachtovné, než jaké požadovatelé do té doby platili, dána jest skutková podstata § 6 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., dle kterého požadovací právo neruší se, odňal-li vlastník pachtýři pozemek po 1. srpnu 1914 proto, aby si zjednal vyšší pachtovné. Dle názoru dovolací stolice dlužno tu rozeznávat, zda-li i dříve měli pachtýři dílce ty v pachtu na základě dražby čili na základě prostých pachtovních smluv, uzavřených bez dražby. V onom případě zajisté nelze říci, že propachtovatel, zachováváje při obnovování pachtu též způsob, jako dříve, pachtýřům pozemky odňal, aby získal vyšší pachtovné. V druhém případě však naopak by úmysl ten, opatřiti si dražbou vyšší pachtovné, byl zjevným. Neboť, měli-li pachtýři pozemky posud bez dražby a chtěli-li je i na dále podržeti v téže ceně, vlastník však jim jich neponechal, ale propachtoval je dražbou a byl by je i starým pachtýřům v dražbě té opět ponechal, kdyby byli nejvyšší podání učinili, nelze se skutečně domyslit jiného důvodu, proč je neponechal za starou cenu jim, nýbrž přenechal za cenu vyšší pachtýřům novým, než toho, že chtěl docílit vyššího zisku a jen proto, že noví více dali, je starým odňal. Ale ta rozhodná okolnost, jak se propachtování dělo před touto dražbou z 1. října 1914, zda též dražbou či prostě, není ve spisech nijak zjištěna a nelze věc proto rozhodnouti. Náhled stěžovatelky, že § 6 předpokládá odnětí bezprávné, nemá v doslovu a duchu předpisu žádné opory. Předpis právě naopak vztahuje se povýtečně na případy, kdy vlastník pachtýři pozemek odňal právem, takže pachtýř pořadem práva hájiti se nemohl.

Čís. 589.

Čís. nařízení ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák. o umořování listin. Ohlašovací lhůta končí se teprve rok po dospělosti posledního vydaného listu úročního bez ohledu na to, zda navrženo jen umoření samé listiny, či zároveň též umoření úročního listu.

Předběžná opatření, jimiž soudce v mimosporném řízení zjednává si jen formelní podklad pro konečné rozhodnutí (na př. určení ohlašovací lhůty v řízení o umoření listin), jsou bez ohledu na podmínky § 9 nesporného řízení kdykoli změnitelna.

(Rozh. ze dne 13. července 1920, R I 454/20.)

V řízení o umoření ztraceného pláště akcie soud první stolice usnesením ze dne 30. ledna 1919 určil ohlašovací lhůtu slovy »v jednom roce«, opravil však v tomto směru toto své usnesení usnesením ze dne 17. března 1920 tak, že správně má státi »po uplynutí jednoho roku od splatnosti posledního, přínáležejícího kuponu — nebo pohledávky samotné, kdyby byla dříve splatna« — a po slovech »č. 013.613« ještě státi má: »K této akci patří celoroční kupony splatné každoročně 1. července, z nichž první byl splatný 1. července 1919 (již v loni vyplacen) a poslední se stane splatným dne 1. července 1937, pak talcn«. K navrhovatelově stížnosti potvrdil rekursní soud toto druhé usnesení. Důvody: Stížnost brojí jednak proti tomu, že soud napadeným usnesením změnil své dřívější usnesení ze dne 30. ledna 1919, jednak proti usnesení samému, není však ani v tom, ani v onom směru odůvodněna. Jest sice pravda, že

ani v řízení nesporném nemůže soudce sám ze sebe změnit své konečné rozhodnutí, pokud však jde toliko o to, aby zákonný podklad pro rozhodnutí byl připraven, nelze soudci v nesporném řízení upřít právo, aby potřebné doplnění nepředsevzal a po případě i dřívější své opatření nezměnil. O takové přípravné opatření jde v tomto případě, neboť konečné vyřízení o návrhu na umoření listiny nebylo dosud vydáno, a dokud není opatřen předpoklad, pro ně zákonem předepsaný, ani vydáno býti nemůže. Ve věci samé jest usnesení správné. Zákon předpisuje pro listiny, k nimž vydány byly podílní listy úrokové a pod. zvláštní lhůtu a nečiní při tom rozdílu, zda byly současně ztraceny také tyto podílní listy. Naopak obsahuje zvláštní předpisy o umoření podílních listů samých, z nichž plyne, že nemůže býti listina sama umořena dříve než poslední k ní vydaný podílní list.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle prvního odstavce § 8 cís. nař. ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák., nemůže roční lhůta ohlašovací ukončiti se dříve, než uplyne rok ode dne dospělosti posledního vydaného listu úročního (kuponu). Toto ustanovení platí podle jasného znění svého bez ohledu na to, zda-li navrženo jest jen umoření listiny samé, či zároveň také umoření listu úročního (kuponového), neboť mluví se v něm o vydaných a ne o ohlašovaných listech (aufgebotene Scheine). To vysvětluje i z úmyslu zákonodárcova, souhlasně s dřívějšími zákonnými ustanoveními, posunouti konec lhůty ohlašovací tak daleko, až bude lze umoření podle vši pravděpodobnosti vysloviti bez ohrožení práv poctivého držitele listu. Správně tedy nižší soudy určily lhůtu ohlašovací v příčině stěžovatelovy akcie. Pokud pak jde o otázku formální platnosti usnesení prvního soudu ze dne 17. března 1920, soud rekursní právem uvedl, že dřívější usnesení ze dne 30. ledna 1920 nebylo rozhodnutím u věci samé, jež by soud první stolice vzhledem na ustanovení § 9 cís. patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., nebyl mohl změnit, nýbrž že to bylo opatření předběžné, jímž měl býti připraven základ pro konečné soudní rozhodnutí o návrhu na umoření listiny. Konečné rozhodnutí toto mohlo a musilo by také v případě, kdyby usnesení ze dne 30. ledna 1920 bylo zůstalo neopraveno, pokud se týče nezměněno, býti vydáno teprve po uplynutí zákonné lhůty ohlašovací a nikoli již po uplynutí nesprávné, v usnesení ze dne 30. ledna 1920 uvedené lhůty, neboť usnesením tímto nenabyl navrhovatel, jak mylně se domnívá, práva ra výrok, že listina jest neúčinná, jestliže určená ohlašovací lhůta bez výsledku uplyne.

Čís. 590.

Důvodu příslušnosti, jenž sice vyplývá z přednesu žalující strany, ale nebyl jí výslovně uplatňován, nesmí si soud povšimnouti.

Fakturové sudiště. Bylo-li k objednatelce hlavního závodu dle jejího poukazu zasláno zboží pobočnému závodu, musí faktura dostati se do rukou hlavního závodu před dojitím nebo současně s dojitím zboží u pobočného závodu.

(Rozh. ze dne 13. července 1920, R I 457/20.)